

Київський національний торговельно-економічний університет

Кафедра фінансів

ВИПУСКНА КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на тему:

«Система казначейського обслуговування бюджетів»

Студента 2 курсу, 5 групи, спеціальності
072

«Фінанси, банківська справа та страхування»
спеціалізації «Публічні фінанси»

Заєць Ірина
Віталіївна

Науковий керівник
науковий ступінь вчене
звання

Канєва Тетяна
Володимирівна
к.е.н.
доцент

Керівник освітньо-професійної програми
д.е.н., професор

Завідувач кафедри фінансів, д.е.н.,
професор,
заслужений діяч науки і техніки України

Чугунов Ігор
Якович

Київ 2021

ЗМІСТ

ВСТУП.....	2
РОЗДІЛ 1 ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ КАЗНАЧЕЙСЬКОЇ СИСТЕМИ	5
ВИКОНАННЯ БЮДЖЕТІВ	5
1.1.Сутність казначейської системи виконання бюджетів	5
1.2.Особливості казначейського обслуговування бюджетних коштів у країнах з розвинутою та трансформаційною економікою	11
РОЗДІЛ 2 СТАНОВЛЕННЯ ТА РОЗВИТОК КАЗНАЧЕЙСЬКОЇ СИСТЕМИ	18
ВИКОНАННЯ БЮДЖЕТІВ В УКРАЇНІ.....	18
2.1.Інституційно-функціональний аналіз казначейської системи виконання бюджету за доходами.....	18
2.2.Інституційно-функціональний аналіз казначейської системи виконання бюджету за видатками	27
РОЗДІЛ 3 НАПРЯМИ РОЗВИТКУ КАЗНАЧЕЙСЬКОЇ СИСТЕМИ	35
ВИКОНАННЯ БЮДЖЕТІВ В УКРАЇНІ В УМОВАХ ЕКОНОМІЧНИХ ПЕРЕТВОРЕНЬ.....	35
3.1.Пріоритетні напрями діяльності Державної казначейської служби України	35
3.2.Шляхи вдосконалення казначейського обслуговування державного та місцевих бюджетів України	38
ВИСНОВОК	42
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	47

ВСТУП

Актуальність теми. Бюджет являє собою головний інструмент впливу держави на економічні, політичні та соціальні процеси. Мета виконання бюджету полягає в забезпеченні надходжень доходів та фінансуванні видатків

у межах чітко встановлених законодавством повноважень всіх органів влади, до функцій яких відноситься виконання державного та місцевого бюджетів.

Сьогодні до одного з найбільш пріоритетних питань належить забезпечення ефективного функціонування системи виконання державного та місцевих бюджетів, яка б забезпечила доцільне та обґрунтоване використання фінансових ресурсів держави. Виконання бюджету є важливим етапом бюджетного процесу, під час якого здійснюється реалізація окреслених завдань та заходів соціального та економічного розвитку держави.

Саме казначейському обслуговуванню бюджетних коштів належить роль головного елемента забезпечення та підвищення стабільності бюджетної системи. Значення казначейської системи полягає в тому, що її функціонування надає можливість на основі чітко встановлених обсягів реальних потреб раціональним чином оптимізувати бюджетні потоки, забезпечити безперервність фінансування усіх учасників бюджетних відносин, зробити процес виконання бюджету ефективним та прозорим.

Останніми роками значної актуальності набувають питання ефективності та дієвості функціонування казначейської системи в розрізі обслуговування розпорядників (одержувачів) бюджетних коштів, виконання державного та місцевих бюджетів тощо. В контексті зазначеного вище набуває актуальності дослідження становлення та розвитку казначейської системи виконання бюджетів в Україні.

Теоретичні та практичні аспекти казначейської системи виконання бюджетів були предметом дослідження значної кількості науковців, серед яких варто виокремити Ю.Барського, О. Охрімівського, В.Стояна, П.Боровика, І.Козлову, О.Непочатенко, Л.Марченко, С.Булгакова, П.Петрашко, М.Романовського, В.Дем'янишина, О.Даневич, В.Федосова, С.Харченко, Н.Сушко та багатьох інших. Особливості казначейського обслуговування бюджетних коштів у країнах з розвинутою та трансформаційною економікою були предметом дослідження Г. Андрука,

Л.Миргородської, Л. Примаченко, Д. Коваленко, В. Мороза та ін. Проте, незважаючи на численні наукові доробки, дослідження казначейської системи виконання бюджетів потребує подальшого розгляду, що ще раз доводить актуальність теми даної роботи.

Метою випускної кваліфікаційної роботи є дослідження теоретико-методичних основ становлення та розвитку казначейської системи України та обґрунтування шляхів її удосконалення. Відповідно до зазначеної мети в роботі були поставлені наступні **завдання**:

- з'ясувати казначейської системи виконання бюджетів;
- дослідити особливості казначейського обслуговування бюджетних коштів у країнах з розвинутою та трансформаційною економікою;
- провести інституційно-функціональний аналіз казначейської системи виконання бюджету за доходами;
- здійснити інституційно-функціональний аналіз казначейської системи виконання бюджету за видатками;
- окреслити пріоритетні напрями діяльності Державної казначейської служби України;
- обґрунтувати шляхи вдосконалення казначейського обслуговування державного та місцевих бюджетів України.

Об'єктом дослідження є казначейська система виконання бюджетів в Україні. **Предметом дослідження** виступають теоретичні, методичні та практичні аспекти становлення та розвитку казначейської системи виконання бюджетів України.

Методи дослідження. Під час написання даної випускної кваліфікаційної роботи застосовувалися загальнонаукові методи пізнання, а саме методи узагальнення, синтезу, аналізу та порівняння, що надали можливість поглиблено вивчити понятійний апарат у сфері казначейської системи виконання бюджетів, метод статистичного аналізу дозволив проаналізувати показники виконання бюджету за доходами та витратами

динаміці, табличний і графічний метод був використаний з метою представлення динаміки досліджуваних показників.

Інформаційну базу дослідження становить законодавство в фінансовій сфері, результати наукових розробок вітчизняних та зарубіжних вчених, які присвятили свої праці даному питанню, матеріали періодичних видань, дані Державної казначейської служби України, інформаційні ресурси мережі Інтернет.

Наукова новизна дослідження полягає у тому, що на основі комплексного аналізу набули подальшого розвитку можливі шляхи вдосконалення казначейського обслуговування державного та місцевих бюджетів України.

Апробація результатів дослідження. Основні положення та результати випускної кваліфікаційної роботи було відображено у науковій статті на тему: «», яка була опублікована у збірнику наукових статей студентів КНТЕУ 2020 року (Додаток А).

Структура роботи. Випускна кваліфікаційна робота складається зі вступу, трьох розділів, в яких розглядаються теоретичні та прикладні аспекти казначейської системи виконання бюджетів, висновків та пропозицій, списку використаних джерел і додатків. Обсяг випускної кваліфікаційної роботи становить 50 сторінок. Робота містить таблиць, рисунків, додатків, використано літературних джерел.

РОЗДІЛ 1 ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ КАЗНАЧЕЙСЬКОЇ СИСТЕМИ ВИКОНАННЯ БЮДЖЕТІВ

1.1. Сутність казначейської системи виконання бюджетів

Суспільство постійно перебуває у процесі свого розвитку, проте на будьякому його етапі вкрай важливо створити таку систему виконання бюджету, яка б дозволила здійснювати контроль відповідності державних доходів та видатків, які прийняті законом про бюджет на поточний бюджетний період та забезпечити рівномірність розподілу бюджетних коштів.

Доцільно буде на початку дослідження з'ясувати сутність виконання бюджету (табл.1.1).

Таблиця 1.1

Трактування сутності виконання бюджету в наукових джерелах

Автор, джерело	Зміст
Дем'янишин В. Г., Погрішук Г. Б. [с.3]	Виконання бюджету - забезпечення повного і своєчасного надходження запланованих доходів, податків і податкових платежів до всіх ланок бюджетної системи.
Стоян В. І., Даневич О. І., Мац М. І. [с. 103]	Виконання бюджету – забезпечення своєчасного і повного надходження запланованих доходів у цілому і за кожним джерелом, а також своєчасного, повного і безперервного фінансування передбачених бюджетами заходів
Чала Н. Д., Лазоренко Л. В. [с. 81]	Виконання бюджетів – це забезпечення своєчасного і повного надходження запланованих доходів у цілому та за кожним джерелом, а також своєчасного, повного і безперервного фінансування передбачених бюджетом заходів
Марченко Л. Ю. [с.39]	Виконання бюджету - стадія бюджетного процесу щодо оперативної мобілізації доходів і своєчасного, повного і безперервного фінансування затверджених видатків за програмами, із дотриманням вимог ефективного та
	результативного управління коштами бюджетів на умовах публічності та прозорості.

Джерело: розроблено автором на підставі [10]; [42]; [24].

Зокрема, в цілях подальшого дослідження будемо розуміти виконання бюджету як забезпечення повного та своєчасного надходження доходів, які були заплановані в цілому та за кожним з джерел, а також забезпечення

повного, своєчасного та безперервного фінансування заходів, які передбачені бюджетом. Відповідно, органи казначейства мають володіти повною інформацією стосовно виконання бюджетів, регулярно та своєчасно забезпечувати нею отримувачів бюджетних коштів та органи влади [Погребняк].

Світова практика, в залежності від організації державного устрою та фінансової системи, використовує наступні системи виконання бюджетів: банківську, казначейську та змішану (табл.1.2).

Таблиця 1.2

Системи виконання бюджетів

Найменування	Зміст
Банківська	Рахунки з обліку операцій з виконання бюджетів відкриваються в установах банків, всі касові операції з бюджетними коштами проводять банки
Казначейська	Операції з бюджетними коштами здійснюються органами казначейства, де відкриваються рахунки для обліку операцій з виконання бюджетів
Змішана	При здійсненні касових операцій з бюджетними коштами приймають участь як органи казначейства, так банки.

Джерело: [42, с.11]

В нашій країні в різні її етапи історичного розвитку функціонували всі наведені вище системи касового виконання бюджетів.

Після проголошення незалежності України та початку розбудови економіки ринкового типу почався процес відродження системи казначейських органів. Варто відзначити, що в умовах ринкових перетворень, використання банківської системи вже не відповідало вимогам, які ставилися до касового виконання бюджетів. Відповідно, у 1995 році з метою ефективного управління бюджетними коштами було створене Державне казначейство України, головним призначенням якого була організація касового виконання

бюджетів усіх рівнів, ефективне управління фінансовими ресурсами країни. Доцільно відзначити, що існування інституту казначейства - це об'єктивна закономірність для усіх країн та епох [17].

Створення системи казначейства, яка б ефективно функціонувала та була дієвим інструментом касового виконання бюджетів відбувалося поетапно та розподілом функцій між фінансовою та банківською системами з подальшим зосередженням їх у казначейській системі. В результаті тривалих зусиль була впроваджена повнофункціональна автоматизована казначейська система, яка здійснює ефективне обслуговування бюджетів за доходами та видатками. Варто також відзначити, що була створена внутрішня платіжна система державного казначейства та входження його органів до системи електронних платежів Національного банку України. Зазначене вище дозволило значним чином скоротити час проходження платежів, підвищило обіговість бюджетних коштів, бюджетний процес є прозорим та створена цілісна система контролю за рухом бюджетних коштів. Розвиток системи казначейства не стоїть на місці, з кожним роком вона набуває більш розвинутих форм та державного значення.

В нашій країні виконання державного бюджету розпочинається після того, як його затвердить законодавчий орган та він буде підписаний Президентом України. В свою чергу, Кабінет Міністрів України здійснює забезпечення його виконання, а Міністерством фінансів України здійснюється загальна організація та управління його виконанням, координація діяльності учасників бюджетного процесу стосовно питань його виконання. Зазначена стадія бюджетного процесу, яка є центральною, містить у собі виконання дохідної та видаткової частин бюджету. На даній стадії здійснюється накопичення бюджетних коштів та відбувається цілеспрямоване витрачання на те, щоб забезпечити виконання завдань та функцій держави та місцевого самоврядування. Саме цей процес і може бути реалізований завдяки функціонуванню системи казначейського обслуговування виконання

бюджетів усіх рівнів в особі Державної казначейської служби України на підставі чинного законодавства [28].

Зазначимо, основи організації виконання державного бюджету встановлені Бюджетним кодексом. Згідно з ст.43 Бюджетного кодексу України, в нашій країні при виконанні державного бюджету і місцевих бюджетів застосовується казначейське обслуговування бюджетних коштів, яке забезпечується Казначейством України на основі ведення єдиного казначейського рахунку, відкритого у Національному банку України [4].

Основні складові казначейського обслуговування бюджетних коштів наведені на рис.1.1.

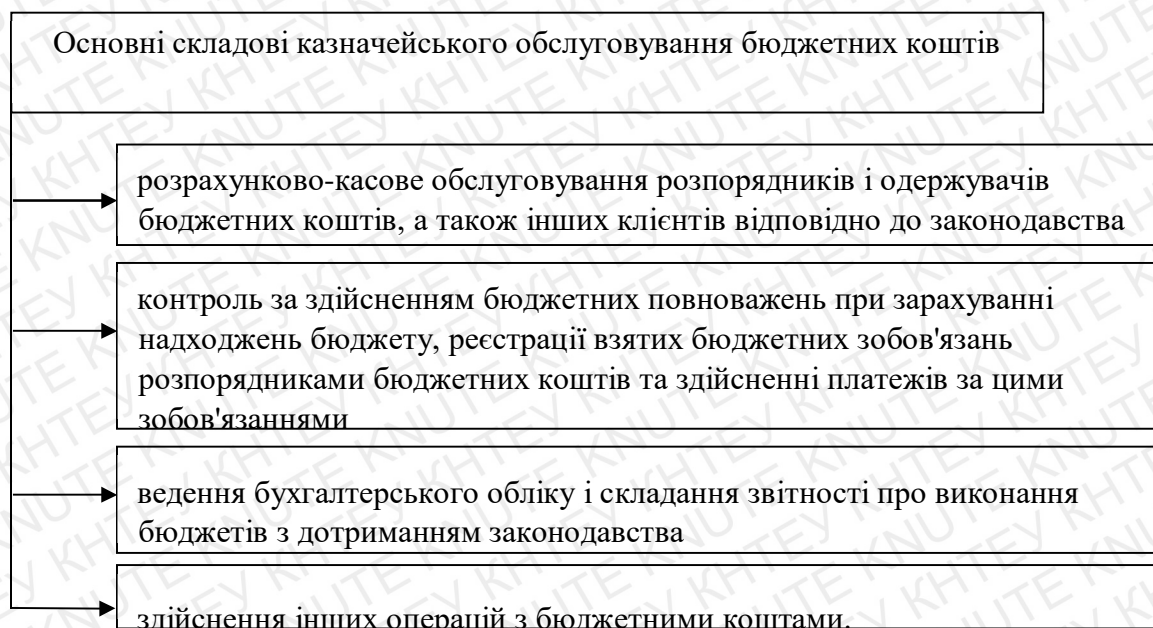

Рис.1.1. Основні складові казначейського обслуговування бюджетних коштів

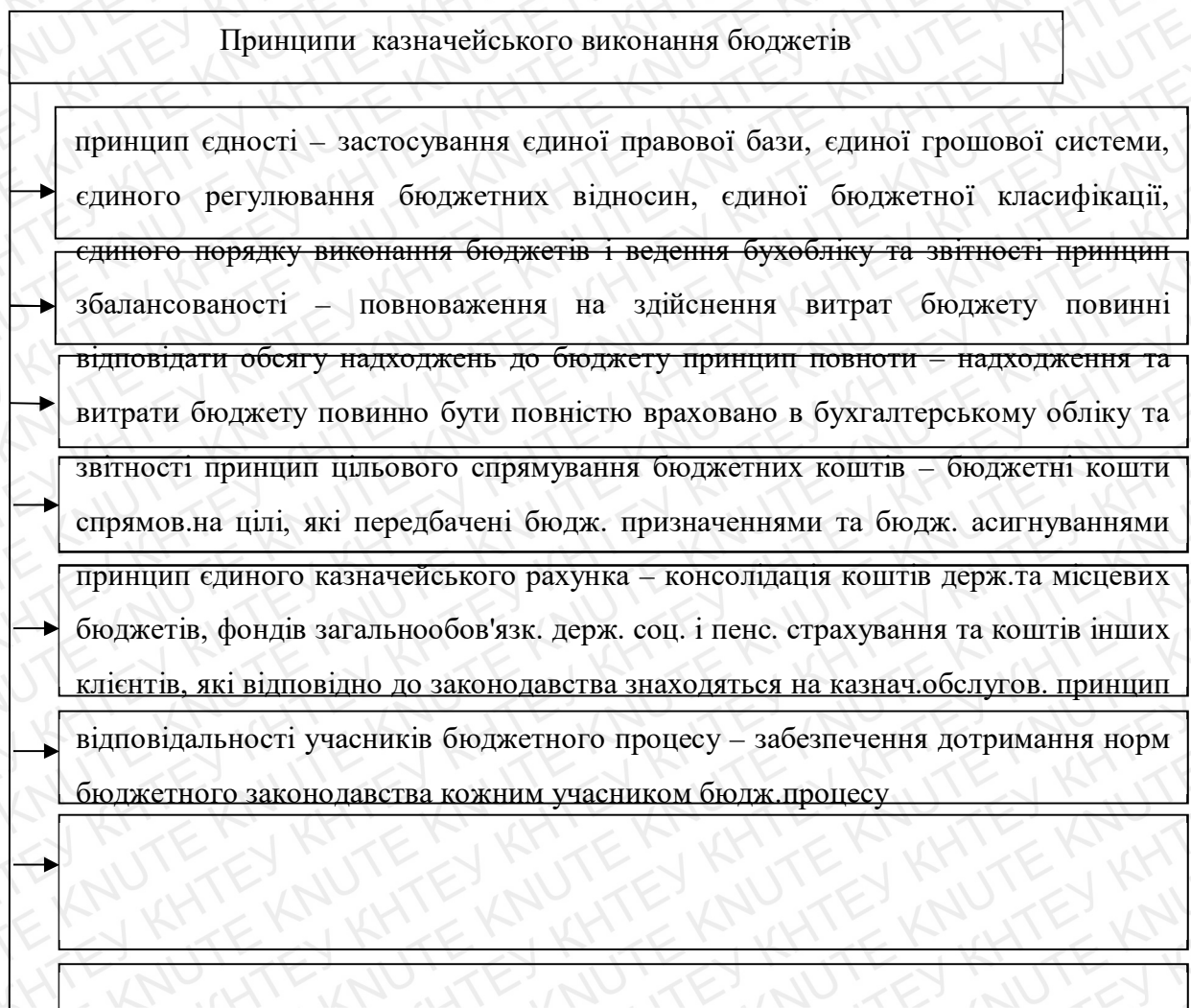
Джерело: розроблено автором на підставі БКУ ст.43 [4]

Зазначені елементи казначейського обслуговування бюджетних коштів передбачають використання певних технологій та методів проведення операцій з бюджетними коштами. Таким чином, органи казначейства приймають участь у процесі виконання бюджетів шляхом забезпечення

акумулювання державних доходів та здійснення видатків згідно з затвердженими призначеннями та встановленими бюджетними асигнуваннями. В свою чергу, державні та місцеві органи виконавчої влади та розпорядники бюджетних коштів відповідають за забезпечення прийняття управлінських рішень під час виконання бюджетів та визначення пріоритетних напрямків бюджетного фінансування.

З сказаного вище можна зробити висновок, що органами казначейства здійснюється забезпечення реалізації рішень, які були прийняті органами виконавчої влади під час виконання державного та місцевого бюджетів, відповідно здійснюється узгодження інтересів місцевих органів влади з державними, що свідчить про реалізацію принципу єдності бюджетної системи. Проте, варто відзначити, що не варто розуміти діяльність органів казначейства як чисто технічні функції стосовно проведення операцій з бюджетними коштами [42].

На підставі аналізу літературних джерел, нами були виокремлені наступні принципи казначейського виконання бюджетів (рис.1.2).

принцип публічності і прозорості – інформування громадськості з питань виконання держбюджету та місцевих бюджетів, а також контроль виконання державного бюджету та місцевих бюджетів;

принцип ефективності та результативності – досягнення запланованих цілей при залученні мінімального обсягу бюдж.коштів та досягнення максимального результату при використанні визначеного бюджетом обсягу коштів.

Рис.1.2. Принципи казначейського виконання бюджетів

Джерело: розроблено автором на підставі [23 с.44-45]

Таким чином, при виконанні державного бюджету і місцевих бюджетів застосовується казначейське обслуговування бюджетних коштів, яке забезпечується Казначеством України на основі ведення єдиного казначейського рахунку, відкритого у Національному банку України. Казначейство є повноправним учасником бюджетного процесу, що надає можливість забезпечити оперативне управління державними фінансами.

1.2.Особливості казначейського обслуговування бюджетних коштів у країнах з розвинутою та трансформаційною економікою

З метою ефективного управління грошовими коштами в багатьох країнах створено системи казначейства, за допомогою яких здійснюється ефективне управління фінансовими ресурсами держави. За своєю суттю створення казначейства - це об'єктивний процес [24].

Основними завданнями казначейства в більшості країн є виконання бюджету за надходженнями та видатками. Загалом, по всьому світу існують казначейства з дуже широкими функціями, які безпосередньо задіяні у формуванні та реалізації економічної політики, а також у проведенні платежів. У деяких країнах казначейство відповідальне за борг держави і збереження дорогоцінних металів та інших активів, в інших - казначейство здійснює попередній контроль перед проведенням платежу, а також веде та складає

звітність, тобто не існує єдиної організаційної форми побудови системи казначейства.

Отже, зарубіжні країни мають певні особливості функціонування досліджуваної інституції, які обумовлюються наявністю поставлених завдань, умов та традицій конкретно-історичного періоду. Відповідно, кожна з казначейських систем певної країни має слабкі та сильні сторони.

Аналіз зарубіжного досвіду функціонування казначейства в зарубіжних країнах показує, що не існує єдиної методики казначейського виконання бюджету. Структура і функціональні особливості органів казначейства видозмінювалися в процесі історичного розвитку, внаслідок впливу змін в системі органів державної влади та соціально-економічної ситуації в країні.

Таким чином, з метою використання зарубіжного досвіду функціонування казначейства в Україні, доцільно буде розглянути особливості діяльності органів казначейства в розвинених зарубіжних країнах. Відзначимо, що розбудова казначейської системи в нашій країні почалася з використання досвіду казначейської системи Франції, яка є найстарішою в Європі [24, с.75]. У досліджуваній країні реалізована дворівнева модель казначейського виконання бюджету, при цьому присутній чіткий розподіл функцій та повноважень. Структура і функції органів казначейства Франції показані на рис. 1.3.

Міністерство бюджету, державних рахунків та державної служби Франції

Державне
казначейство

Дирекція
казначейства

ключові функції

збір, облік податкових і неподаткових платежів, розробка політики в сфері казначейського рахунку	забезпечення постійного кредитового сальдо центрального єдиного оподаткування
--	---

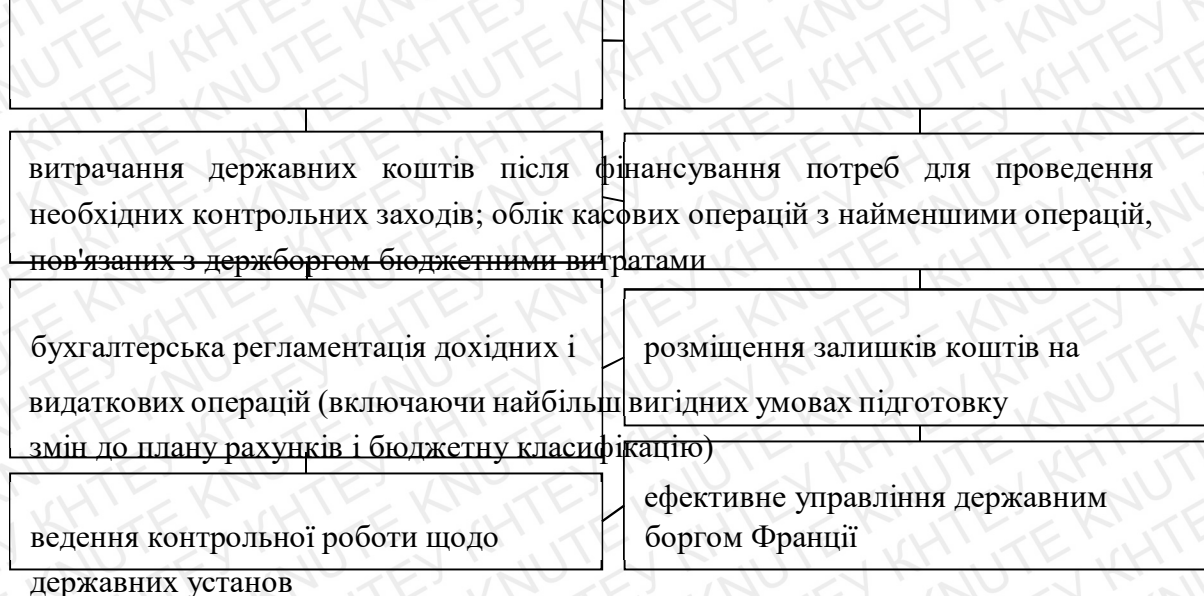

Рис.1.3. Структура і функції органів казначейства Франції

Джерело: побудовано автором на підставі [13]

Таким чином, мережа Державного казначейства Франції є вертикально інтегрованою в межах принципу єдності каси та проводить консолідацію усіх коштів бюджетів країни та її територіальних одиниць, державних підприємств, а також засобів з обліку позабюджетної діяльності на єдиному прибутково-видатковому казначейському рахунку, на якому відображаються усі рухи грошових коштів держави і його кореспондентів. Безпосередньо в Банку Франції відкрито один центральний казначейський рахунок і в його територіальних підрозділах [26, с.29].

Отже, система Державного казначейства у Франції здійснює забезпечення виконання державного і місцевих бюджетів як за доходами, так і за видатками. Всі доходи державного та місцевих бюджетів, окрім податку на додану вартість і митного збору, зараховуються на єдиний казначейський рахунок. Зазначені податкові платежі платники сплачують самостійно, без оперативного контролю державними установами. Зарахування податку на додану вартість і митного збору здійснюються після того, як їх погодить податкова інспекція.

В рамках даного дослідження доцільно також розглянути особливості касового виконання бюджету у Канаді. В даній країні, організацію видаткової

частини касового обслуговування виконання бюджету покладено на Раду казначейства, яку очолює Президент. Рада казначейства Канади - це орган, який здійснює розробку політики управління державною службою загалом, контролює діяльність федеральних відомств, в першу чергу, фінансового, отримує та здійснює аналіз щорічної звітності федеральних відомств, здійснює розробку методичних вказівок стосовно її складання, розглядає проекти бюджетів федеральних відомств (рис. 1.4).

Таким чином, слід зазначити, що органи казначейства Канади здійснюють виконання функцій, що принципово відрізняються від функцій, покладених на Казначейство України.

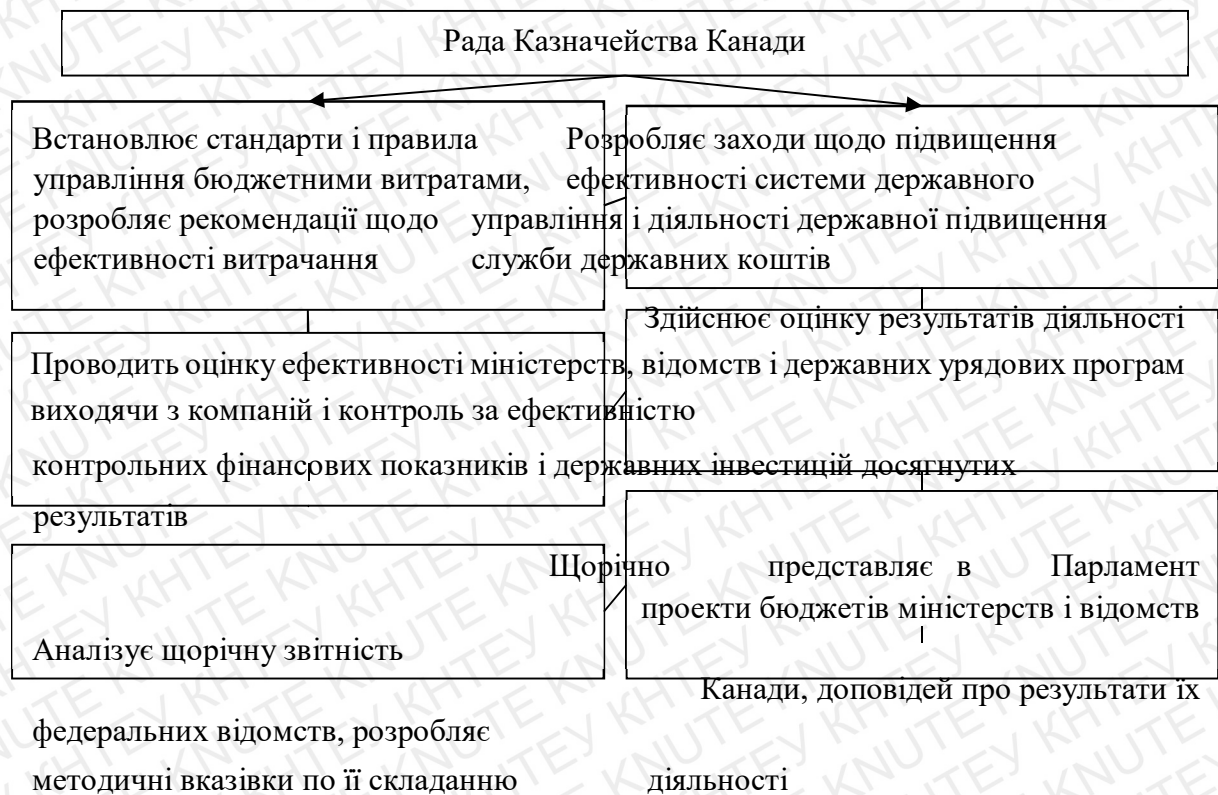

Рис.1.4 Функції Ради Казначейства Канади

Джерело: побудовано автором на підставі [13]

Розглянемо особливості системи Державного казначейства у США, в повноваження якого входить збір федеральних доходів, здійснення виплат, бюджетний облік і звітність, методична допомога. Для того, щоб скласти

прогноз в частині балансу касових операцій, Казначейство збирає з агентств інформацію про передбачувані великі витрати. Казначейство встановлює вимоги стосовно прогнозу потоків грошових коштів у агентств.

Рада Казначейства Канади здійснює встановлення стандартів і правил управління бюджетними витратами, розробку рекомендацій стосовно підвищення ефективності витрачання державних коштів; здійснює розробку заходів стосовно підвищення ефективності системи державного управління і діяльності державної служби; оцінює ефективність урядових програм, зважаючи на контрольні фінансові показники і досягнуті результати; оцінює результати діяльності міністерств, відомств та державних підприємств і контролює ефективність державних інвестицій; кожного року представляє в Парламент проекти бюджетів міністерств і відомств Канади, доповідей про результати їх діяльності; аналізує щорічну звітність федеральних відомств тощо. Варто відзначити, що в Казначействі тільки здійснюють оцінку ситуації і приймають рішення розміщувати чи залучати кошти, а виконується ця робота сторонніми організаціями. Всі касові потоки грошових коштів Федерального уряду проходять на рахунку Казначейства, відкритого в Федеральному резервному банку США - центральному державному банку країни.

У його завдання входить ведення рахунку Казначейства і забезпечення проведення платежів через електронну платіжну систему. Відмінною особливістю платежів, що проводяться Казначейством, є переважання безготівкової форми перерахування коштів. З цією метою в Федеральному резервному банку, в Казначействі і в агентствах впроваджені різноманітні системи електронних розрахунків і платіжні системи. Масштабне поширення таких систем по всьому ланцюжку проходження бюджетних коштів дозволило централізувати й оптимізувати потоки коштів, максимально скоротити час проходження коштів і забезпечити всіх учасників процесу різноманітними можливостями здійснення платежів і отримання грошових коштів [18].

У Великобританії, касове виконання державного бюджету здійснюється за допомогою рахунку Консолідованого фонду і рахунку Національного фонду позик. Кошти з рахунку Консолідованого фонду можуть виділятися тільки з дозволу Парламенту і під контролем посадової особи Палати громад - Контролера і генерального аудитора. Основними надходженнями на рахунок консолідованого фонду є податки, на які припадає близько 95% цієї частини бюджету. Витрати консолідованого фонду включають в себе дві основні групи: витрати, які щорічно затверджує Парламент (витрати на оборону, промисловість, сільське господарство, соціально-культурну сферу) і умовно постійні витрати, не розглянуті в Парламенті (витрати на обслуговування державного боргу) [13].

Серед основних повноважень Казначейства Великобританії, які мають значний інтерес для аналізу, можна виділити прогнозування стану державних фінансів в цілому і, зокрема, прогнозування виконання бюджету. Казначейство на постійній основі отримує від центральних органів виконавчої влади інформацію про обсяги коштів державного бюджету, що заплановано витратити на наступний місяць з деталізацією за напрямками витрачання. Одночасно відомства вказують джерело фінансування, вид витрат і метод оплати. Аналіз актуальної інформації, одержуваної від центральних органів виконавчої влади та з систем електронних розрахунків, дозволяє оцінити стан стабільності і раціональності формування і використання державних фінансів та максимально швидко виявити можливі відхилення від прогнозу, що в свою чергу веде до прийняття необхідних коригувальних рішень по структурі виконання бюджету.

В країні Італія організація і виконання бюджету реалізується Міністерством економіки і фінансів, в складі якого можна виділити наступні структурні ланки: Департамент казначейства, Департамент податкової політики, Генеральне управління з бухгалтерського обліку. Департамент податкової політики розробляє і реалізує основні напрямки державної

політики в сфері бюджетних надходжень. Департамент казначейства Міністерства економіки та фінансів Італії займається зовсім іншими питаннями, ніж Казначейство України. До його функцій належать: планування бюджетної політики; управління державним боргом спільно з Центральним банком Італії; міжнародні фінансові відносини; управління фінансовими активами, приватизація державного майна та ряд інших питань. Бюджетний рахунок центрального Уряду, функціонуючий в режимі єдиного казначейського рахунку, так само як і бюджетні рахунки регіонів, провінцій і комун підлягають відкриттю виключно в підрозділах Банку Італії і ведуться їм на частково оплатній основі. Таким чином, в структурі центральних органів виконавчої влади Італії немає відомства, що володіє функціями, подібними до функцій Казначейства України на стадії виконання бюджету.

Зокрема, в Казахстані діє Головне управління казначейства, яке є єдиним органом із виконання бюджету, якому передано функції бюджетного управління з бухгалтерського обліку, а також методології бухгалтерського обліку в бюджетних установах і фінансовій системі [41]. Сьогодні, в даній країні, повністю впроваджено інформаційну систему «Казначейство – клієнт», яка надає можливість в онлайн-режимі обробляти величезний потік фінансових документів, за допомогою якої щоквартально дистанційним методом здійснюється відомчий контроль діяльності територіальних підрозділів казначейства. Відповідно до Стратегією розвитку Казахстану до 2030 року, інтегрована інформаційна система казначейства спрямована на те, щоб забезпечити своєчасне зарахування податків та інших платежів до бюджету, проведення бюджетних видатків, ефективного управління урядом Казахстану і місцевими виконавчими органами виділеними фінансовими ресурсами [41]. Важливо згадати, що починаючи з 2016 року, в Україні органами Казначейства на основі досвіду Республіки Казахстан проводиться повномасштабне упровадження СДО клієнтів через ПТК «Клієнт казначейства – Казначейство» [18].

Аналізуючи фінансову наукову літературу, нами був зроблений висновок, що в Україні застосовується модель казначейства Франції, враховування досвіду даної країни надало можливість створити організаційну структуру, яка підлягає регулюванню бюджетним законодавством та залежить від устрою; виконання державного та місцевих бюджетів за доходами і за видатками здійснюється органами Казначейства, а здійснення платежів проводиться через єдиний рахунок.

Підводячи підсумки викладеного вище, варто зазначити, що впровадження успішних методів і технологій роботи казначейських органів зарубіжних країн у сфері проведення платіжних операцій, функціонування єдиного казначейського рахунку, управління грошовими потоками на казначейських рахунках сприяє вдосконаленню роботи Казначейства в Україні і є невід'ємним елементом підвищення ефективності витрачання бюджетних коштів та оптимізації управління суспільними фінансами на всіх рівнях бюджетної системи.

РОЗДІЛ 2 СТАНОВЛЕННЯ ТА РОЗВИТОК КАЗНАЧЕЙСЬКОЇ СИСТЕМИ ВИКОНАННЯ БЮДЖЕТІВ В УКРАЇНІ

2.1. Інституційно-функціональний аналіз казначейської системи виконання бюджету за доходами

Практичну дієвість бюджетної системи України в аспекті фінансового функціонування забезпечує касове виконання державного бюджету за доходами і видатками. Як вже було відзначено, його сутність полягає в тому, щоб організувати прийом та зарахування коштів, що надійшли на рахунки відповідних бюджетів, збереженні грошових коштів, видачі їх на чітко визначені бюджетом заходи, облік та складання звітності про касове виконання бюджетів.

Головне місце в системі доходів країни складають доходи бюджетів країни, за допомогою яких мобілізується основна частина фінансових ресурсів

держави при формуванні бюджетних та позабюджетних фондів, що є необхідними для того, щоб забезпечити виконання державою функцій, покладених на неї.

Казначейське обслуговування бюджетів за доходами реалізується згідно з Наказом Міністерства фінансів України «Про затвердження Порядку казначейського обслуговування доходів та інших надходжень державного бюджету» [27]. Згідно з даним Положенням, перерахування грошових коштів, як сплачують платники податків, відбувається засобами Системи електронних платежів НБУ на рахунки, які відкриті в Казначействі. Після того, як Міністерство фінансів України надало розпис доходів державного бюджету, розпис повернення кредитів до держбюджету та надання кредитів з держбюджету, відбувається відображення на відповідних рахунках позабалансового обліку Казначейства планових показників за доходами держбюджету та надходження від повернення кредитів до держбюджету.

Під час казначейського обслуговування доходів, органи Казначейства виконують наступні функції (рис.2.1).

Функції органів Казначейства при казначейському обслуговуванні доходів

відкривають, закривають бюджетні рахунки у національній валюті у Державній казначейській службі України для зарахування до державного бюджету доходів та інших надходжень відкривають, закривають та обслуговують рахунки у системах електронного адміністрування податку на додану вартість; електронного адміністрування реалізації пального та спирту етилового

здійснюють в автоматизованому режимі розподіл платежів між загальним та спеціальним фондами державного бюджету, між державним і місцевими бюджетами відповідно до нормативів відрахувань, визначених бюджетним законодавством, та перераховують розподілені кошти за належністю

формують розрахункові документи і здійснюють перерахування сум: податку на додану вартість до бюджету та на поточні рахунки платників податку на додану вартість з рахунків, відкритих у системі електронного адміністрування податку на додану вартість на підставі реєстрів Державної

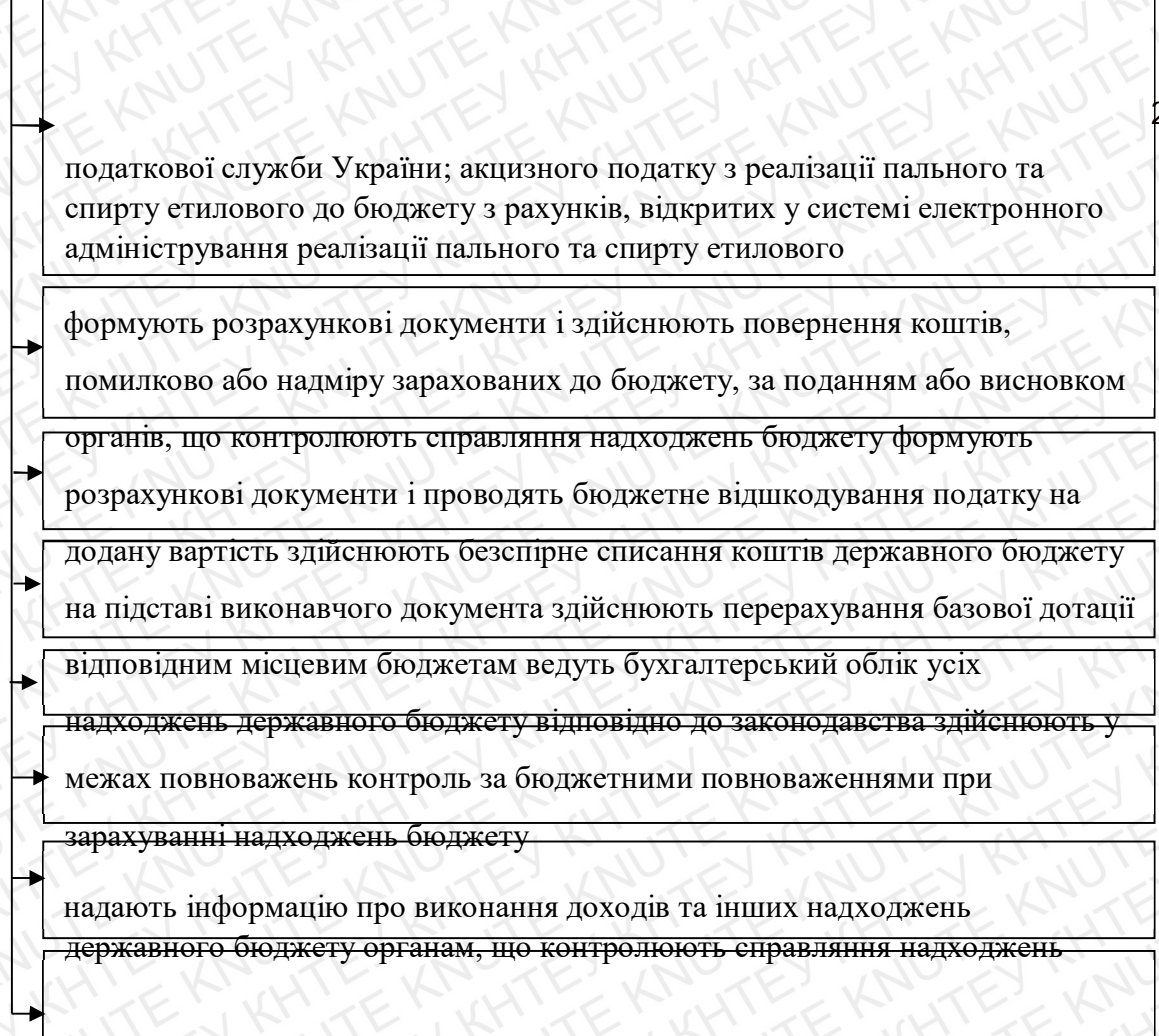

Рис.2.1. Функції органів Казначейства при казначейському обслуговуванні доходів

Джерело: побудовано автором

За даними Звітів Голови Казначейства Про підсумки діяльності Державної казначейської служби України за 2016-2020 роки [45] проаналізуємо виконання дохідної частини бюджету.

Для початку проаналізуємо динаміку кількості рахунків для зарахування податків, зборів платежів, відкритих в Державній казначейській службі України. Отже, в 2020 році органи Казначейства відкрили та обслуговували 643101 рахунків для зарахування податків, зборів, платежів до державного та місцевих бюджетів, що є меншим на 154788 рахунків, порівняно з 2019 роком. Таке скорочення можна пояснити подальшою бюджетною децентралізацією та перевідкриттям рахунків згідно з новим Планом рахунків.

Проведемо аналіз динаміки надходжень доходів до державного бюджету за 2016-2020 рр. (табл.2.1).

Таблиця 2.1

Динаміка надходжень доходів до державного бюджету за 2016-2020 рр.

Показники	Роки					Відхилення 2020/2016	
	2016	2017	2018	2019	2020	млрд грн	%
План на рік, млрд грн	631,5	796,8	946,6	1036,5	1067,0	435,50	168,96
Фактично, млрд грн	613,3	793,4	928,1	998,3	1076,0	462,70	175,44
Виконання плану,%	97,6	99,6	98,1	96,3	100,8	3,20	-

Джерело: побудовано автором на підставі [38]

Отже, в 2020 році до загального та спеціального фондів держбюджету надійшло 1076,0 млрд грн доходів, що відповідно складає 100,8% того, що було заплановано на 2020 рік. Як видно з табл.2.1, план виконано лише в 2020 році.

Динаміку фактичних та планових надходжень доходів до державного бюджету за 2016-2020 рр. відображено на рис.2.2. Варто відзначити, що порівняно з 2016 роком зростання надходжень доходів до державного бюджету становило 435,5 млрд грн або 68,96%. Якщо порівнювати з 2019 роком, зростання становило 77,7 млрд грн або 7,8%.

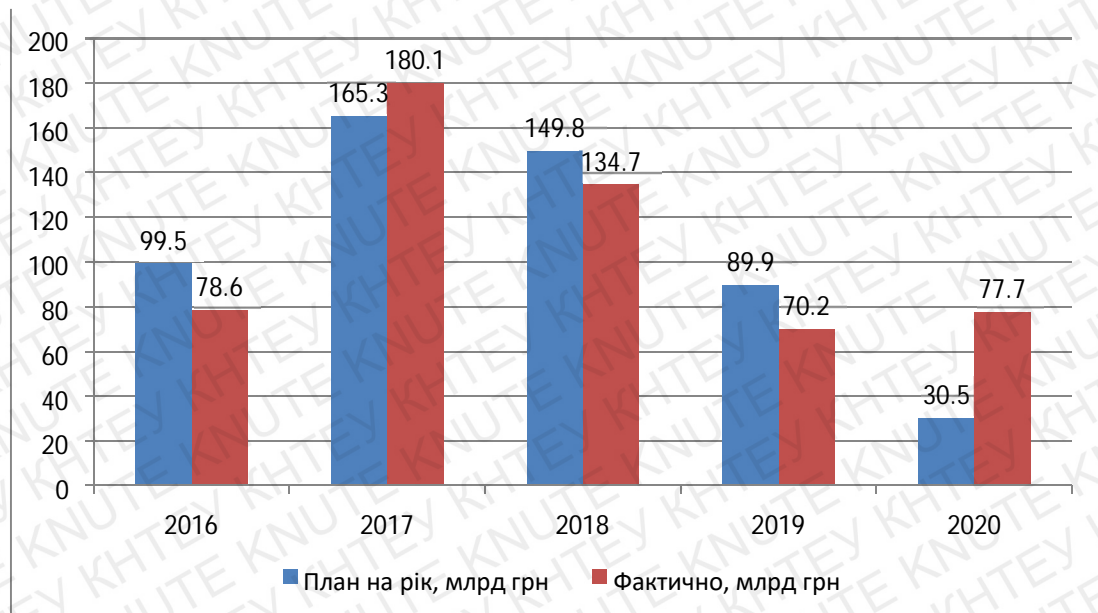

Рис.2.2.Динаміка фактичних та планових надходжень доходів до державного бюджету за 2016-2020 рр., млрд грн

Джерело: побудовано автором на підставі [38]

Зокрема, в 2020 році до загального фонду держбюджету надійшло 877,6 млрд грн, план було виконано на 102,2 %, до спеціального фонду надійшло 198,4 млрд.грн – план було виконано на 95,3% (рис.2.3).

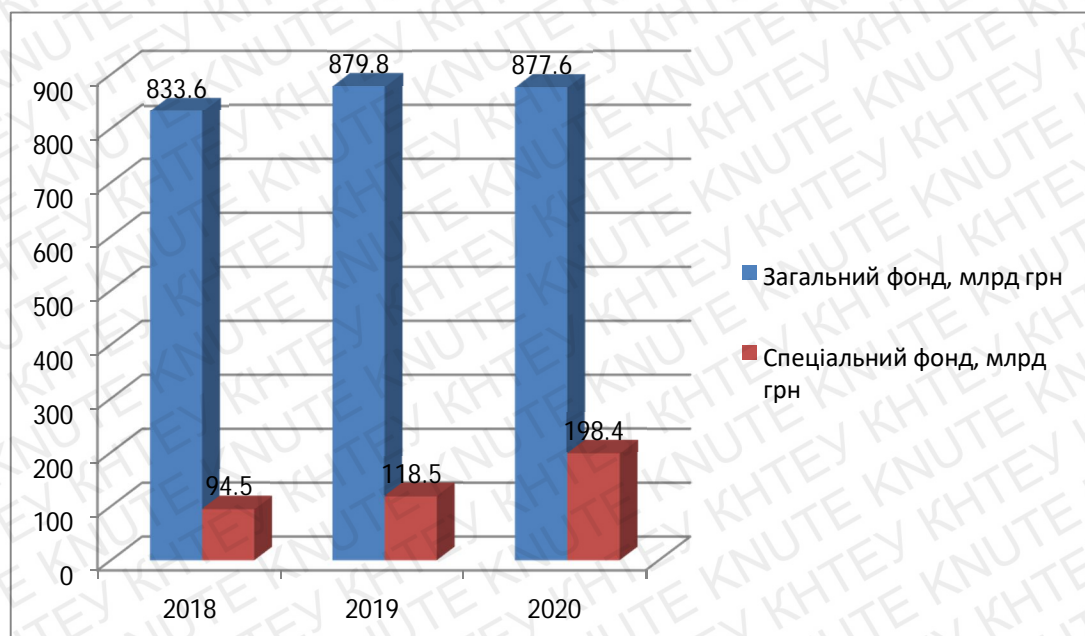

Рис.2.3.Динаміка надходжень доходів в розрізі загального та спеціального фонду держбюджету, млрд грн

Джерело: побудовано автором на підставі [38]

Наведемо питому вагу основних податків загальній сумі доходів державного бюджету (табл.2.2).

Таблиця 2.2

Питома вага основних податків загальній сумі доходів державного бюджету в 2016-2020 рр.,%

Показники	Роки					Відхилення 2020/2016
	2016	2017	2018	2019	2020	
ПДВ з ввезених на територію України товарів	29,4	31,6	31,8	29	25,5	-3,9
ПДВ з вироблених в Україні товарів (робіт, послуг) (збір)	22,6	22,7	22,7	24,1	25,0	2,4
Акцизний податок з вироблених в Україні та ввезених на митну територію України товарів	14,6	13,6	12,8	12,4	12,9	-1,7
Податок та збір на доходи фізичних осіб	9,7	9,5	9,9	11,0	10,9	1,2
Податок на прибуток підприємств	8,8	8,4	10,4	10,7	10,1	1,3
Рентна плата та плата за використання інших природних ресурсів	7,2	6,1	4,9	4,7	4,9	-2,3
Інші доходи	7,6	8,1	7,5	8,1	10,7	3,1

Джерело: побудовано автором на підставі [38]

Отже, структура доходів Державного бюджету України у 2020 році виглядає наступним чином (рис.2.4):

- 274,1 млрд грн становить ПДВ із ввезених на територію України товарів (25,5% в загальному обсязі надходжень);

- 269,9 млрд грн становить ПДВ із вироблених в Україні товарів або 25,0%;
- 138,3 млрд.грн становить акцизний податок (12,9%);
- 117,3 млрд.грн становить податок та збір на доходи фізичних осіб (10,9%);
- 108,7 млрд.грн становить податок на прибуток підприємств (10,1%).

Загалом, в структурі доходів Державного бюджету України в 2020 році, порівняно з 2016 роком відбулися наступні зміни: на 3,6 в.п. скоротилося ПДВ з ввезених на територію України товарів; на 1,7 в.п скоротився акцизний податок; на 2,3 в.п. скоротилася рентна плата; в свою чергу, зросли: на 2,4 в.п. - ПДВ з вироблених в Україні товарів, на 1,2 в.п. - податок та збір на доходи фізичних осіб; на 1,3 в.п - податок на прибуток підприємств та на 3,1 в.п. - інші доходи.

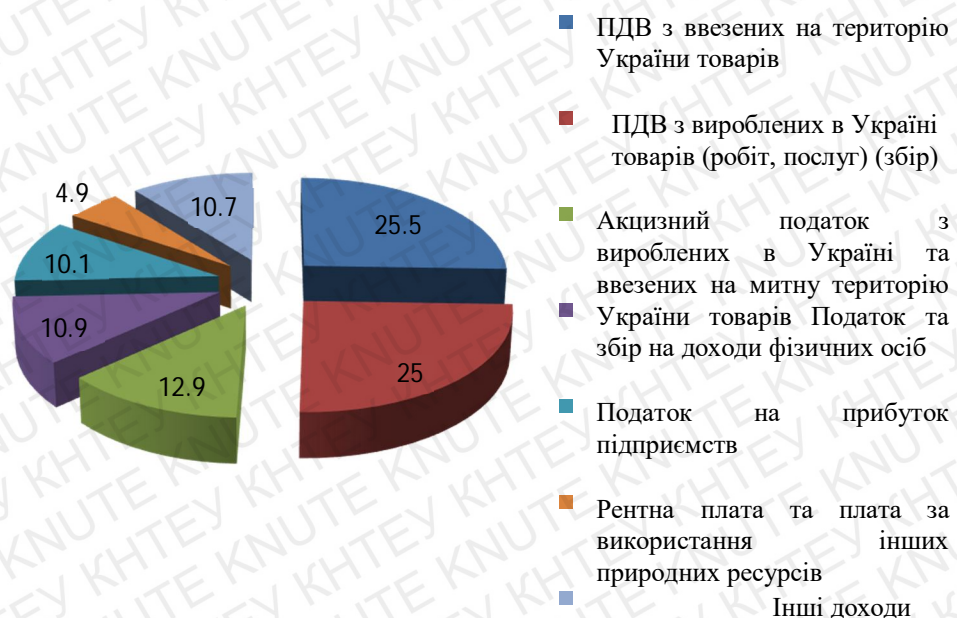

Рис.2.4. Структура доходів Державного бюджету України у 2020 році, %

Джерело: побудовано автором на підставі [38]

В подальшому проведемо аналіз динаміки доходів місцевих бюджетів (табл.2.3).

Таблиця 2.3

Динаміка надходжень доходів до місцевих бюджетів (з урахуванням міжбюджетних трансфертів) за 2016-2020 рр.

Показники	Роки					Відхилення 2020/2016	
	2016	2017	2018	2019	2020	млрд грн	%
План на рік, млрд грн	351,0	498,2	566,9	569,7	480,3	129,3	136,84
Фактично, млрд грн	366,1	502,1	562,4	560,5	471,5	105,4	128,79
Виконання плану,%	104,3	100,8	99,2	98,4	98,2	-6,1	-

Джерело: побудовано автором на підставі [38]

В 2020 році, якщо врахувати суми міжбюджетних трансфертів із державного бюджету, ми бачимо надходження до місцевих бюджетів в розмірі 471,5 млрд грн, що відповідно становить 98,2% запланованих показників. Якщо порівняти з 2016 роком, фактичні надходження зросли на 105,4 млрд грн або на 28,79%, порівняно з 2019 роком фактичні надходження скоротилися на 89,0 млрд грн, або на 15,9%.

Таблиця 2.4

Питома вага основних податків в загальній сумі доходів місцевих бюджетів в 2016-2020 рр.,%

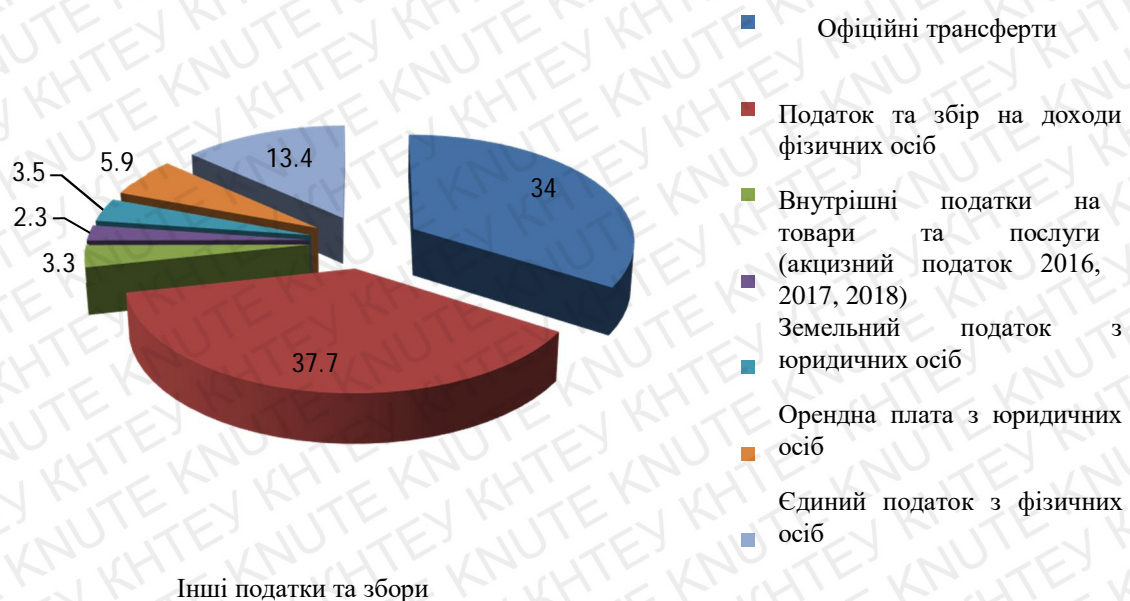
Показники	Роки					Відхилення 2020/2016
	2016	2017	2018	2019	2020	

Офіційні трансферти	53,0	54,3	53,2	46,4	34,0	-19
Податок та збір на доходи фізичних осіб	21,0	21,6	24,1	29,5	37,7	16,7
Внутрішні податки на товари та послуги (акцизний податок 2016, 2017, 2018)	3,0	2,6	2,5	2,4	3,3	0,3
Земельний податок з юридичних осіб	2,0	1,6	1,5	2,1	2,3	0,3
Орендна плата з юридичних осіб	4,0	2,9	2,7	3,1	3,5	-0,5
Єдиний податок з фізичних осіб	3,0	3,5	3,5	4,5	5,9	2,9
Інші податки та збори	14,0	13,9	12,6	12,0	13,4	-0,6

Джерело: побудовано автором на підставі [38]

Таким чином, в 2020 році порівняно з 2016 роком в структурі основних податків в загальній сумі доходів місцевих бюджетів значно скоротилися трансферти – на 19 в.п. та зросла питома вага податку на прибуток – на 16,7 в.п.

Загалом, структура основних податків в загальній сумі доходів місцевих бюджетів в 2020 р. показана на рис.2.5. Як видно з нього, найбільшу питому вагу в загальній сумі доходів місцевих бюджетів в 2020 році займає податок та збір на доходи фізичних осіб -37,7%, 34 % - офіційні трансферти.

Інші податки та збори

Рис.2.5.Питома вага основних податків загальній сумі доходів місцевих бюджетів в 2020 р.

Джерело: побудовано автором на підставі [38]

Отже, проведене дослідження надало змогу зробити наступні висновки. Сутність касового виконання державного бюджету за доходами та витратами полягає в тому, щоб організувати прийом та зарахування коштів, що надійшли на рахунки відповідних бюджетів, збереженні грошових коштів, видачі їх на чітко визначені бюджетом заходи, облік та складання звітності про касове виконання бюджетів. Дослідження довело, що в 2020 році, незважаючи на карантинні обмеження, вдалося досягти виконання бюджетних показників у запланованих законом обсягах.

2.2.Інституційно-функціональний аналіз казначейської системи виконання бюджету за видатками

Відповідно до Бюджетного кодексу України, видатками бюджету є кошти, які спрямовуються на здійснення програм та заходів, передбачених відповідним бюджетом. Порядок казначейського обслуговування державного бюджету за витратами, затверджений наказом Міністерства фінансів України № 1407 від 24.12.2012 р. [45]. Окрім того, казначейське обслуговування бюджетів за видатками здійснюється відповідно до наказу Міністерства фінансів України “Про затвердження Порядку казначейського обслуговування місцевих бюджетів” від 23.08.2012 р. № 938 [44].

Державна Казначейська служба України фінансує видатки державного бюджету шляхом переказу коштів територіальним управлінням. Організація роботи зі здійснення видатків у Державній Казначейській службі України відбувається за наступною схемою (рис.2.6):

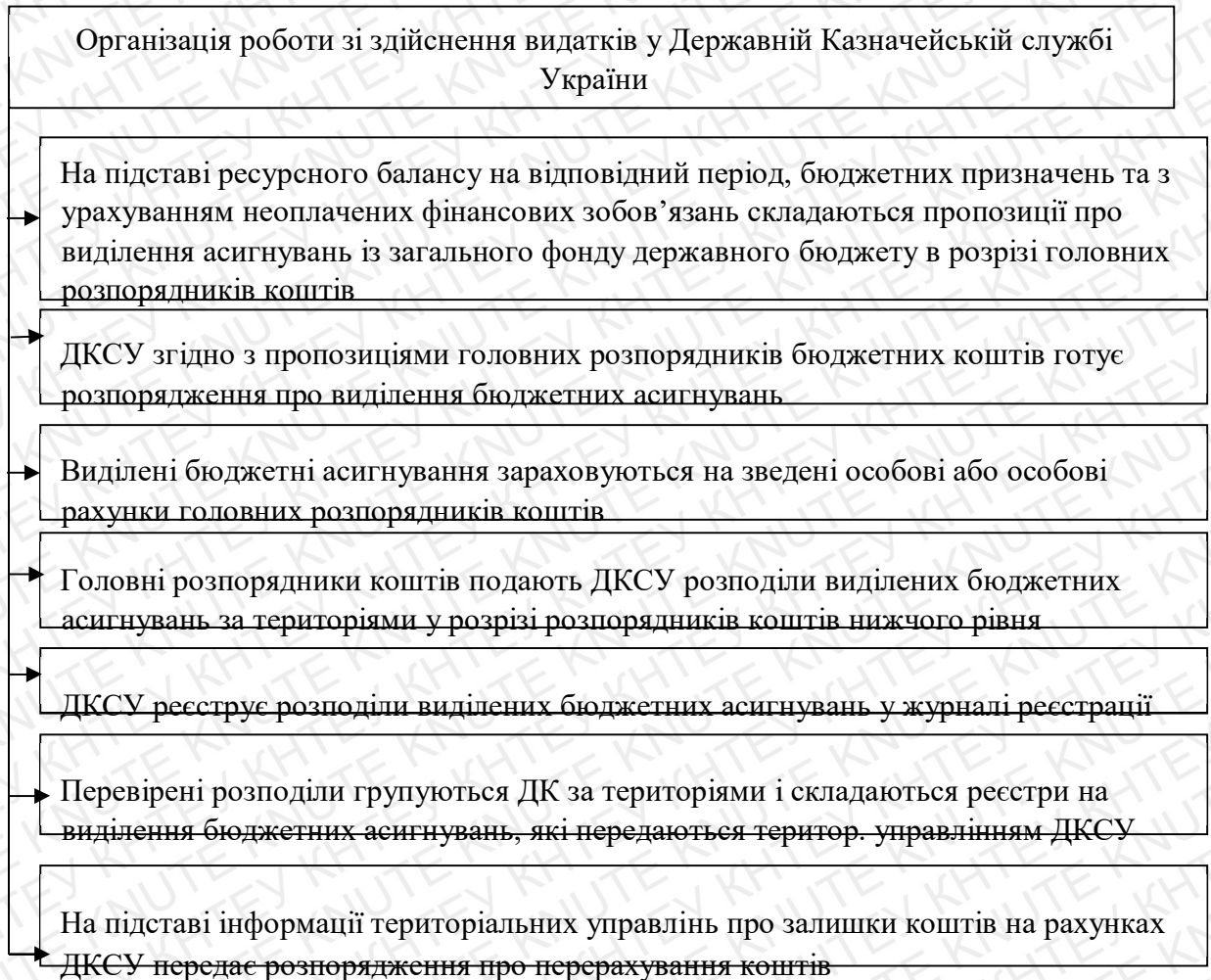

Рис.2.6. Організація роботи зі здійснення видатків у Державній Казначейській службі України

Джерело: побудовано автором

Проведемо аналіз динаміки касових видатків державного бюджету за 2016-2020 рр. (табл.2.5). Отже, в 2020 році до державного бюджету було проведено касових видатків на суму 1288 млрд грн, відповідно план виконано на 95%, якщо порівняти з 2016 роком, зростання становить 603,1 млрд грн або 88,06%, якщо порівняти з 2019 роком, було проведено видатків більше на суму 212,9 млрд грн або ж на 19,8 %.

Варто відзначити, що видатки загального фонду склали 1 099,2 млрд грн, або 96,8 % річних планових призначень; касові видатки спеціального фонду склали 188,8 млрд грн, або ж 85,8 % річних планових призначень.

Таблиця 2.5

Динаміка касових видатків державного бюджету за 2016-2020 рр.

Показники	Роки					Відхилення 2020/2016	
	2016	2017	2018	2019	2020	млрд грн	%
План на рік, млрд грн	662,3	870,5	1034,1	1129,5	1355,3	693	204,64
Фактично, млрд грн	684,9	839,5	985,8	1075,1	1288,0	603,1	188,06
Виконання плану,%	96,7	96,4	95,3	95,2	95,0	-1,7	-

Джерело: побудовано автором на підставі [38]

Наведемо питому вагу касових видатків загального та спеціального фондів державного бюджету за економічною класифікацією (табл.2.6).

Таблиця 2.6

Питома вага касових видатків загального та спеціального фондів державного бюджету за економічною класифікацією в 2016-2020 рр.,%

Показники	Роки					Відхилення 2020/2016
	2016	2017	2018	2019	2020	
Капітальні видатки	3,9	3,2	5,5	5,3	5,5	1,6
Оплата праці і нарахування на заробітну плату	15,4	16,1	17,4	19,5	18,7	3,3
Використання товарів і послуг	14,0	14,5	16,0	16,9	23,4	9,4
Обслуговування боргових зобов'язань	14,2	13,3	11,8	11,2	9,4	-4,8
Міжбюджетні трансферти	27,7	32,5	30,3	24,2	12,4	-15,3
Соціальне забезпечення	22,4	17,7	16,9	20,8	25,0	2,6
Інші поточні видатки	2,4	2,7	2,1	2,1	5,6	3,2

Джерело: побудовано автором на підставі [38]

За економічною класифікацією, у структурі касових видатків держбюджету у 2020 році найбільша питома вага припадала на наступні витрати (рис.2.7): соціальне забезпечення – 25%, використання товарів і послуг – 23,4%, оплата праці та нарахування на заробітну плату – 18,7% міжбюджетні трансфети – 12,4%; видатки на обслуговування боргу – 9,4%.

Питома вага видатків державного бюджету у 2016-2020 рр. за функціональною класифікацією наведена в табл.2.7.

Таблиця 2.7

Питома вага видатків державного бюджету за функціональною класифікацією в 2016-2020 рр.,%

Показники	Роки					Відхилення 2020/2016
	2016	2017	2018	2019	2020	
Охорона навколишнього природного середовища	0,7	0,6	0,5	0,6	0,5	-0,2
Духовний та фізичний розвиток	0,7	0,9	1,1	1,0	0,8	0,1
Загальнодержавні функції (без обслуговування боргу)	1,8	2	2,3	4,6	3,4	1,6
Освіта	3,2	4,9	4,5	4,8	4,1	0,9
Обслуговування боргу	4,6	3,8	4,8	11,1	9,3	4,7
Оборона	5,1	5,6	6,5	9,9	9,4	4,3
Охорона здоров'я	8,7	8,9	9,8	3,6	9,7	1
Громадський порядок, безпека та судова влада	10,5	13,2	11,7	13,2	12,2	1,7
Міжбюджетні трансферти	14,0	10,5	11,9	24,2	12,4	-1,6
Економічна діяльність	22,0	17,2	16,6	6,7	13,1	-8,9
Соціальний захист та соціальне забезпечення	28,5	32,5	30,3	20,3	25,1	-3,4

Джерело: побудовано автором на підставі [38]

Отже, за функціональною класифікацією касових видатків державного бюджету у 2020 році найбільшу частку займали видатки на соціальний захист та соціальне забезпечення – 25,1%, економічну діяльність – 13,1%;

міжбюджетні трансферти – 12,4%; громадський порядок, безпека та судова влада -12,2%.

В подальшому проведемо аналіз динаміки касових видатків місцевих бюджетів (табл.2.8).

Таблиця 2.8

Динаміка касових видатків місцевих бюджетів за 2016-2020 рр.

Показники	Роки					Відхилення 2020/2016	
	2016	2017	2018	2019	2020	млрд грн	%
План на рік, млрд грн	376,1	534,5	612,2	611,0	522,5	146,4	138,93
Фактично, млрд грн	350,5	496,1	570,6	566,2	478,1	127,6	136,41
Виконання плану,%	93,2	92,8	93,2	92,7	91,5	-1,7	

Джерело: побудовано автором на підставі [38]

Отже, згідно з табл.2.8, касові видатки місцевих бюджетів в 2020 році становили 478,1 млрд грн, план виконано на 91,5%. Якщо порівняти з 2016 роком, зростання касових видатків місцевих бюджетів зросло на 127,6 млрд.грн або на 36,41%.

Наведемо питому вагу касових видатків місцевих бюджетів за економічною класифікацією (табл.2.9).

Таблиця 2.9

Питома вага касових видатків за економічною класифікацією в 2016-2020 рр.,%

Показники	Роки					Відхилення 2020/2016
	2016	2017	2018	2019	2020	

Капітальні видатки	15,0	15,0	16,0	17,6	20,6	5,6
Оплата праці і нарахування на заробітну плату	33,2	26,0	27,1	31,7	43,2	10
Використання товарів і послуг	17,6	25,4	25,4	21,2	16,9	-0,7
Обслуговування боргових зобов'язань	0,1	0,1	0,1	0,1	0,3	0,2
Поточні трансферти	5,5	7,1	7,8	13,6	16,7	11,2
Соціальне забезпечення	28,5	26,4	23,0	15,7	2,2	-26,3
Інші поточні видатки	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0

Джерело: побудовано автором на підставі [38]

Аналіз табл.2.9 дозволяє говорити, що найбільшу частку в структурі касових видатків за економічною класифікацією займають видатки на оплату праці – 43,2%; капітальні видатки – 20,6%; використання товарів і послуг – 16,9%; поточні трансферти - 16,7% (рис.2.7).

Рис.2.7.Питома вага касових видатків за економічною класифікацією в 2020 р.,%

Джерело: побудовано автором на основі [38]

Насамкінець розглянемо контрольну функцію Казначейства. Динаміка складених попереджень за 2016-2019 рр наведена на рис.2.7, а в розрізі територіальних органів Державної Казначейської служби України в Додатку Б. Так, у 2020 році за ініціативи її органів було зупинено більш як 2400 операцій з бюджетними коштами. Крім того, Казначейством було попереджено 31000 фактів порушення бюджетного законодавства на суму 27,6 млрд грн, що більше на 7000 випадків, ніж у 2019 році (рис.2.8).

В структурі складених розпоряджень про зупинення операцій з бюджетними коштами протягом 2020 року 627 стосуються державного бюджету та 1871 – місцевих.

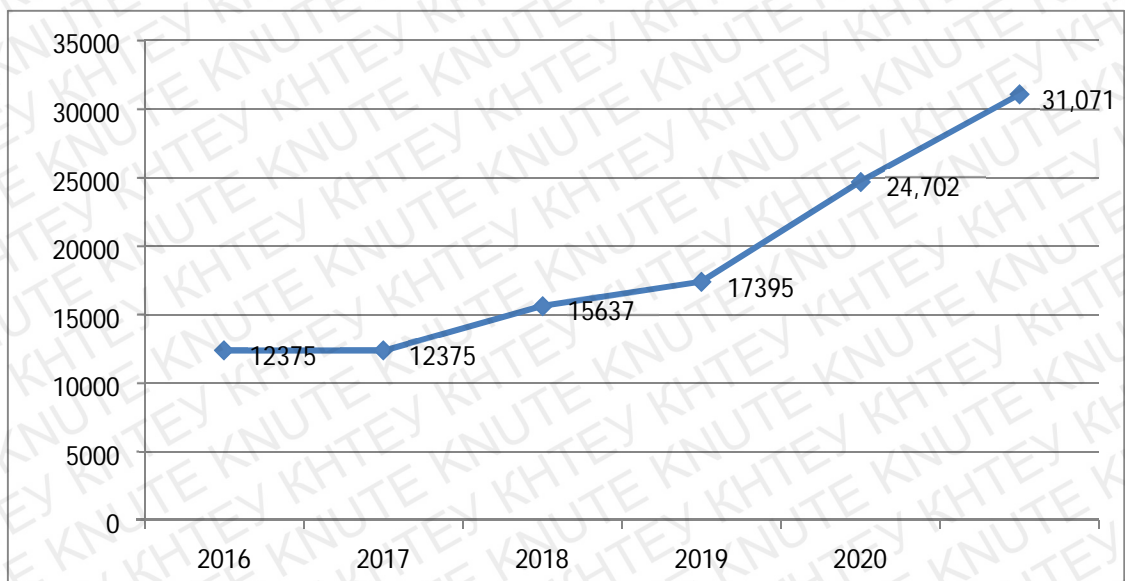

Рис.2.8. Динаміка складених попереджень за 2016-2019 рр., шт

Джерело: побудовано автором

Загалом, доцільно відзначити, що перевірка первинних документів, які були надані органам Казначейства бюджетними установами з метою реєстрації бюджетних зобов'язань та бюджетних фінансових зобов'язань, здійснення оплати за платіжними дорученнями, було виявлено наступну кількість порушень [38]:

- по держбюджету – 5,2 тис. на суму 14 млрд грн;
- по місцевих бюджетах – 24,3 тис на суму 13 млрд грн;
- була відмова у прийнятті до виконання – 1,5 тис платіжних доручень в розрізі державного та місцевих бюджетів на суму 0,553 млрд.грн.

Таким чином, основою казначейського обслуговування державного та місцевих бюджетів за видатками є комплекс організаційних процедур стосовно забезпечення обліку видаткових операцій, контроль за цільовим спрямуванням бюджетних коштів та формування звітності про виконання бюджетів за видатками.

РОЗДІЛ 3 НАПРЯМИ РОЗВИТКУ КАЗНАЧЕЙСЬКОЇ СИСТЕМИ ВИКОНАННЯ БЮДЖЕТІВ В УКРАЇНІ В УМОВАХ ЕКОНОМІЧНИХ ПЕРЕТВОРЕНЬ

3.1. Пріоритетні напрями діяльності Державної казначейської служби України

Відповідно до Закону про бюджет України казначейське обслуговування бюджетних коштів передбачає:

- здійснювати розрахунково-касове обслуговування розпорядників, одержувачів бюджетних коштів та інших замовників відповідно до законодавства, при обліку доходів-бюджетів розпорядник бюджетних коштів бере на себе бюджетні зобов'язання та оплачує ці зобов'язання;
- здійснювати бухгалтерський облік та звітність про виконання бюджету відповідно до національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку;
- використовувати бюджетні кошти для здійснення інших видів діяльності [16].

Казначейство взаємодіє з органами законодавчої та адміністративної влади, Національним банком України та комерційними банками, іншими учасниками бюджетного процесу, фінансовими установами. Він служить сполучною ланкою між адміністративним відділом та установами банківської системи в бюджетному процесі.

Цей процес розпочинається з контролю за плановими показниками, що надходять від Міністерства фінансів та розпорядників бюджетних коштів (розпис доходів та видатків державного бюджету, кошториси та плани асигнувань), та закінчується складанням звітності після проведення процедур попереднього контролю перед здійсненням платежу.

Суть діяльності Державного казначейства полягає в тому, що воно забезпечує виконання державного бюджету шляхом обліку надходжень, податків, зборів та інших обов'язкових платежів та проведення видатків державного бюджету через оплату рахунків об'єктів господарської діяльності, які виконали роботи, надали послуги відповідним розпорядникам коштів. Природа казначейства та будь-яких інших понять чи категорій втілюється у виконуваних функціях, які відображають виконання їх характеру в діях, а також пов'язані з їх діяльністю завдання, права та обов'язки [19].

Українській скарбниці покладені такі функції:

- здійснювати касове виконання доходів і видатків державного бюджету та автономного бюджету;
- Організує та розпоряджається наявними коштами державного бюджету, державних позабюджетних фондів та автономного бюджету в межах, визначених протягом відповідного періоду;
- Контролювати цільове спрямування бюджетних коштів на етапі виплати за атестаційними документами, наданими розпорядниками бюджетних коштів;
- Відображати касове виконання та звітувати про виконання державного бюджету та автономного бюджету;-здійснювати облік, обслуговування та погашення зовнішнього та внутрішнього боргу країни відповідно до чинного законодавства;
- розробляє та затверджує нормативно-правові акти та єдині правила організації роботи з питань казначейського виконання бюджетів усіх рівнів, ведення бухгалтерського обліку та складання звітності про виконання державного бюджету та бюджетів самоврядування, кошторисів доходів та видатків бюджетних установ, відкриття рахунків в органах Державного казначейства;
- здійснює роботу щодо добору, розстановки кадрів, створення ефективної системи підготовки та підвищення кваліфікації кадрів, забезпечує

проведення єдиної державної політики з питань державної служби в органах Держказначейства;

- організовує та здійснює внутрішньосистемний контроль і аудит;
- здійснює інші функції, передбачені чинним законодавством України. При цьому національне казначейство має реалізувати принцип уніфікації державного казначейського рахунку в національному бюджеті, інтегруватися з центральною системою, повноцінно розуміти щоденну державну фінансову ситуацію та мобілізувати фінансові ресурси [16].

За цих умов за банківською системою зберігаються функції акумуляції коштів державного бюджету України, зберігання та передачі представницького казначейства, приймання, зберігання та видачі готівки. Міністерства та комісії мають право розподіляти асигнування за напрямками видатків, затвердженими Державним бюджетом України. Як свідчить світовий досвід, розподіл функцій касового виконання національного бюджету між фінансовою системою та банківською системою є найефективнішим, оскільки дозволяє зосередити всі важелі управління національним бюджетом у руках головного фінансового агента, який представляє країну. Українською скарбницею [1].

Для виконання своїх функцій Державне казначейство має право:

- бути учасником системи електронних платежів Національного банку України;
- відкривати, використовувати та закривати в установах банків кореспондентські рахунки в національній та іноземній валютах;
- отримувати безоплатно від Національного та комерційних банків інформацію про наявність та рух коштів за поточними, депозитними, бюджетними та іншими рахунками розпорядників та одержувачів бюджетних коштів;

- отримувати безоплатно від міністерств, інших центральних і місцевих органів інформацію про статистичні дані щодо виконання державного бюджету та бюджетів самоврядування; - вимагати від посадових осіб міністерств, інших центральних і місцевих органів виконавчої влади, підприємств, установ, організацій та банків дотримання встановленого порядку виконання бюджетів [19];

3.2. Шляхи вдосконалення казначейського обслуговування державного та місцевих бюджетів України

Міністерство фінансів України веде бухгалтерський облік усіх надходжень до державного бюджету України та повертає кошти, які неправильно або надмірно включені до бюджету після подання до органу стягнення. Казначейство забезпечує своєчасне надходження податків, зборів (обов'язкових платежів) та інших надходжень до державного бюджету в повному обсязі відповідно до законодавства. Усі надходження з державного бюджету безпосередньо зараховуються на єдиний казначейський рахунок державного бюджету України і не можуть акумулюватися на рахунках органу стягнення [25].

Відповідно до чинного законодавства казначейські послуги за бюджетні кошти надають:

- 1) здійснювати розрахунково-касове обслуговування розпорядників, одержувачів бюджетних коштів та інших замовників відповідно до законодавства;
- 2) контроль над здійсненням бюджетних повноважень під час зарахування надходжень бюджету, взятті бюджетних зобов'язань розпорядниками бюджетних коштів та здійсненні платежів за цими зобов'язаннями;

3) ведення бухгалтерського обліку і складання звітності про виконання бюджетів із дотриманням Національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку та інших нормативно-правових актів Міністерства фінансів України;

4) здійснення інших операцій з бюджетними коштами

Сьогодні в системі Міністерства фінансів України для бюджетних послуг є автоматизована система «Мінфін», яка дозволяє відстежувати рух коштів бюджетних органів. Одним із перших завдань, що стоять перед розробниками цього програмного продукту, є спрощення та уніфікація звітів про виконання бюджету [25].

Однак примусове перерахування всіх бюджетів до державної скарбниці має певні недоліки:

1) Зменшити мобільність адміністративної діяльності органів місцевого самоврядування;

2) Посилення нагляду та бюрократії первинного бюджетного процесу;

3) Запобігання використанню передових технологій фінансового менеджменту-можливість бюджетування, що забезпечує можливість швидкого перенаправлення потоку коштів у межах кожного бюджету.

Перехід на казначейську систему обслуговування місцевих бюджетів вніс такі позитивні моменти у фінансову систему.

1) модернізація методу перерахування коштів із рахунків бюджетів на рахунках розпорядників коштів;

2) розміщення бюджетних коштів на казначейських рахунках та їх акумуляція на єдиному казначейському рахунку дає змогу своєчасно виконувати видаткову частину бюджету;

3) концентрація дохідної і видаткової частини бюджетів надає можливість володіти повною, достовірною та оперативною інформацією;

4) формування органами Державної казначейської служби України достовірних звітів про виконання бюджетів усіх рівнів та зведеного бюджету України в цілому за результатами кожного звітного періоду. Переваги казначейського обслуговування переконливо свідчать про те, що він є ефективним і доцільним. Але низку проблемних питань виявлено в ході казначейського обслуговування державного та місцевих бюджетів, які спонукають органів ДКСУ до необхідності вдосконалення та оптимізації процедур казначейського обслуговування бюджетів за доходами та видатками [14].

Аналіз таких проблем дав змогу сформуванню основних напрямів вдосконалення діяльності Державної казначейської служби України:

1) щоб уникнути проблеми, яка виникає у віддалених сільських та селищних пунктах, потрібно зробити виїздне робоче місце. Це дасть змогу ефективніше використовувати бюджетні кошти та задовольняти інтереси та потреби всіх учасників бюджетного процесу;

2) вдосконалення системи обміну інформацією між органами казначейства України та органами Міністерства фінансів;

3) розроблення рекомендацій щодо підвищення стимулів оплати праці у вигляді премій, відпусток, доплат;

4) підвищення оперативності в роботі органів казначейства України шляхом виділення додаткових асигнувань на покращення матеріальнотехнічної бази, запровадження автоматизації проведення перевірок за допомогою персональних ЕОМ, підвищення чисельності працівників органів

ДКСУ та забезпечення підвищення їх кваліфікації;

5) залучення до системи казначейського обслуговування місцевих бюджетів поштових відділень, ураховуючи значну віддаленість деяких сільських і селищних рад від філій ДКСУ, що забезпечить уникнення

непродуктивних видатків для відповідних рад (ця система ефективно функціонує у Франції). Також потребують удосконалення та модернізації застарілі операційні системи та технологічна інфраструктура інформаційноаналітичного забезпечення органів ДКСУ, оскільки існують ризики втрати інформаційних та матеріально-технічних ресурсів, що перешкоджає вчасному виконанню місцевих бюджетів і створює загрозу функціонуванню системи ДКСУ загалом [14].

Крім того, з урахуванням досвіду зарубіжних країн, особливо Франції, рекомендується створити незалежний казначейський банк для активної участі у фінансуванні національної економіки разом зі збором, розподілом та зберіганням бюджетних коштів. Основною проблемою вирішення проблеми зміцнення фінансової незалежності місцевого самоврядування України є бюджетна децентралізація, високий рівень якої свідчить про демократизацію суспільства та ефективне використання коштів по всій країні.

З метою позбавлення від тривалої фінансово-політичної та економічної кризи в Україні та посилення впливу бюджету на процес формування ринкових відносин необхідно встановити повний і чіткий розподіл повноважень та відповідальності за органи державної влади. Основна частина бюджетного процесу надзвичайно важлива для стабілізації фіскальної політики країни, оскільки нескінченні політичні конфлікти можуть призвести до дефіциту зведеного бюджету [29].

Функціонування Державної казначейської служби України в умовах виходу України з кризи дає можливість зробити процес виконання бюджету ефективнішим, на підставі чітко визначених обсягів реальних потреб найраціональніше проводити використання бюджетних ресурсів та ресурсів державних цільових фондів, забезпечуючи прозорість їх руху [14].

ВИСНОВОК

Отже, на основі проведеного нами дослідження в даній роботі, попередньо проаналізувавши весь вище викладений матеріал, ми можемо зробити наступні висновки:

В першому розділі даної курсової роботи, ми досліджували питання теоретичних засад казначейської системи виконання бюджетів. Для конструктивного аналізу поставленого питання в даному розділі, нами було опрацьовано низку наукових статей та інтернет ресурсів на досліджувану тематику.

На підставі проведеного нами дослідження в даному першому розділі, нами було визначено, що суспільство постійно перебуває у процесі свого розвитку, проте на будь-якому його етапі вкрай важливо створити таку систему виконання бюджету, яка б дозволила здійснювати контроль відповідності державних доходів та видатків, які прийняті законом про бюджет на поточний бюджетний період та забезпечити рівномірність розподілу бюджетних коштів.

Світова практика, в залежності від організації державного устрою та фінансової системи, використовує наступні системи виконання бюджетів: банківську, казначейську та змішану.

Створення системи казначейства, яка б ефективно функціонувала та була дієвим інструментом касового виконання бюджетів відбувалося поетапно та розподілом функцій між фінансовою та банківською системами з подальшим

зосередженням їх у казначейській системі. В результаті тривалих зусиль була впроваджена повнофункціональна автоматизована казначейська система, яка здійснює ефективне обслуговування бюджетів за доходами та видатками.

З метою ефективного управління грошовими коштами в багатьох країнах створено системи казначейства, за допомогою яких здійснюється ефективне управління фінансовими ресурсами держави. За своєю суттю створення казначейства - це об'єктивний процес.

Таким чином, з метою використання зарубіжного досвіду функціонування казначейства в Україні, доцільно буде розглянути особливості діяльності органів казначейства в розвинених зарубіжних країнах. Відзначимо, що розбудова казначейської системи в нашій країні почалася з використання досвіду казначейської системи Франції, яка є найстарішою в Європі.

Серед основних повноважень Казначейства Великобританії, які мають значний інтерес для аналізу, можна виділити прогнозування стану державних фінансів в цілому і, зокрема, прогнозування виконання бюджету. Казначейство на постійній основі отримує від центральних органів виконавчої влади інформацію про обсяги коштів державного бюджету, що заплановано витратити на наступний місяць з деталізацією за напрямками витрачання.

Аналізуючи фінансову наукову літературу, нами був зроблений висновок, що в Україні застосовується модель казначейства Франції, врахування досвіду даної країни надало можливість створити організаційну структуру, яка підлягає регулюванню бюджетним законодавством та залежить від устрою; виконання державного та місцевих бюджетів за доходами і за видатками здійснюється органами Казначейства, а здійснення платежів проводиться через єдиний рахунок.

В другому розділі даної роботи, ми досліджували питання становлення та розвитку казначейської системи виконання бюджетів в Україні. Для аналізу

поставленого питання в даному розділі, нами було опрацьовано низку наукових статей та інтернет ресурсів на досліджувану тематику.

На підставі проведеного нами дослідження в даному першому розділі, нами було визначено, що головне місце в системі доходів країни складають доходи бюджетів країни, за допомогою яких мобілізується основна частина фінансових ресурсів держави при формуванні бюджетних та позабюджетних фондів, що є необхідними для того, щоб забезпечити виконання державою функцій, покладених на неї.

Сутність касового виконання державного бюджету за доходами та витратами полягає в тому, щоб організувати прийом та зарахування коштів, що надійшли на рахунки відповідних бюджетів, збереженні грошових коштів, видачі їх на чітко визначені бюджетом заходи, облік та складання звітності про касове виконання бюджетів. Дослідження довело, що в 2020 році, незважаючи на карантинні обмеження, вдалося досягти виконання бюджетних показників у запланованих законом обсягах.

Державна Казначейська служба України фінансує видатки державного бюджету шляхом переказу коштів територіальним управлінням. Організація роботи зі здійснення видатків у Державній Казначейській службі України відбувається за наступною схемою.

За економічною класифікацією, у структурі касових видатків держбюджету у 2020 році найбільша питома вага припадала на наступні витрати (рис.2.7): соціальне забезпечення – 25%, використання товарів і послуг – 23,4%, оплата праці та нарахування на заробітну плату – 18,7% міжбюджетні трансфети – 12,4%; видатки на обслуговування боргу – 9,4%.

В третьому розділі даної роботи, ми досліджували питання напрямів розвитку казначейської системи виконання бюджетів в Україні в умовах економічних перетворень.

Для аналізу поставленого питання в даному розділі, нами було опрацьовано низку наукових статей та інтернет ресурсів на досліджувану тематику.

На підставі проведеного нами дослідження в даному першому розділі, нами було визначено, що відповідно до Закону про бюджет України казначейське обслуговування бюджетних коштів передбачає:

- здійснювати розрахунково-касове обслуговування розпорядників, одержувачів бюджетних коштів та інших замовників відповідно до законодавства, при обліку доходів-бюджетів розпорядник бюджетних коштів бере на себе бюджетні зобов'язання та оплачує ці зобов'язання;
- здійснювати бухгалтерський облік та звітність про виконання бюджету відповідно до національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку;
- використовувати бюджетні кошти для здійснення інших видів діяльності.

Казначейство взаємодіє з органами законодавчої та адміністративної влади, Національним банком України та комерційними банками, іншими учасниками бюджетного процесу, фінансовими установами. Він служить сполучною ланкою між адміністративним відділом та установами банківської системи в бюджетному процесі.

Українській скарбниці покладені такі функції:

- здійснювати касове виконання доходів і видатків державного бюджету та автономного бюджету;
- Організує та розпоряджається наявними коштами державного бюджету, державних позабюджетних фондів та автономного бюджету в межах, визначених протягом відповідного періоду;
- Контролювати цільове спрямування бюджетних коштів на етапі виплати за атестаційними документами, наданими розпорядниками бюджетних коштів;

За цих умов за банківською системою зберігаються функції акумуляції коштів державного бюджету України, зберігання та передачі представницького казначейства, приймання, зберігання та видачі готівки. Міністерства та комісії мають право розподіляти асигнування за напрямками видатків, затвердженими Державним бюджетом України.

Казначейство забезпечує своєчасне надходження податків, зборів (обов'язкових платежів) та інших надходжень до державного бюджету в повному обсязі відповідно до законодавства. Усі надходження з державного бюджету безпосередньо зараховуються на єдиний казначейський рахунок державного бюджету України і не можуть акумулюватися на рахунках органу стягнення.

Щоб уникнути проблеми, яка виникає у віддалених сільських та селищних пунктах, потрібно зробити виїздне робоче місце. Це дасть змогу ефективніше використовувати бюджетні кошти та задовольняти інтереси та потреби всіх учасників бюджетного процесу.

Крім того, з урахуванням досвіду зарубіжних країн, особливо Франції, рекомендується створити незалежний казначейський банк для активної участі у фінансуванні національної економіки разом зі збором, розподілом та зберіганням бюджетних коштів. Основною проблемою вирішення проблеми зміцнення фінансової незалежності місцевого самоврядування України є бюджетна децентралізація, високий рівень якої свідчить про демократизацію суспільства та ефективне використання коштів по всій країні.

Функціонування Державної казначейської служби України в умовах виходу України з кризи дає можливість зробити процес виконання бюджету ефективнішим, на підставі чітко визначених обсягів реальних потреб найраціональніше проводити використання бюджетних ресурсів та ресурсів державних цільових фондів, забезпечуючи прозорість їх руху.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Албегова І.М., Емцов Р.Г. Державна економічна політика: досвід переходу до ринку / Під общ. ред. А.В. Сидоровича. - М.: Праворуч і Сервіс, 1998.
2. Базилевич В.Д. Макроекономіка: Опор. консп. лекцій. - К.: Четверта хвиля, 1997.
3. Бескид Й.М., Юрій С.І. Бюджетна система України. - К.: НІОС, 2000.
4. Бюджетний кодекс України: Кодекс від 08.07.2010 № 2456-VI URL. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-17#Text> (дата звернення 30.09.2021)
5. Ватаманюк-Зелінська У.З. Удосконалення системи казначейського обслуговування у сфері управління коштами державного бюджету України Інноваційна економіка. 2018. № 7-8. С. 11-16.
6. Виконання державного бюджету України за доходами, надходження до місцевих бюджетів та ЄСВ . URL. <https://www.treasury.gov.ua/ua/filestorage/monitoring-nadhodzhen-do-byudzhetiv-ta-fondiv>(дата звернення 30.09.2021)
7. Вісник податкової служби України. Журнал податкової адміністрації.
8. Голинський Ю. О., Луців Л. М. Модернізація інформаційної системи казначейського обслуговування бюджетів. Науковий вісник Херсонського державного університету. Херсон : ХДУ, 2015. № 15. С. 149–152.
9. Голинський Ю. О. Проблеми та шляхи вдосконалення казначейського обслуговування державного та місцевих бюджетів України. Науковий

- вісник Ужгородського національного університету. Серія : Міжнародні економічні відносини та світове господарство. 2017. Вип. 12(2). С. 169172.
10. Дем'янишин В.Г., Погріщук Г.Б. Бюджетний менеджмент : підручник. Тернопіль: Крок, 2015.522 с.
 11. Держава – Податки – Бізнес // Під ред. Андрющенко В.Л., Федосова В.М., Суторміної В.М. – К; Либідь.- 2001р.
 12. Державні фінанси. Підручник під редакцією д.е.н. Федосова В.М..- К.; Либідь.- 2000 г.
 13. Єгорова Ю.А. Моделі організації Казначейської системи виконання бюджету в іноземних країнах.URL.
<https://cyberleninka.ru/article/n/modeli-organizatsii-kaznacheyskoy-sistemyispolneniya-byudzheta-v-zarubezhnyh-stranahviewer>(дата звернення 30.09.2021).
 14. Єремчук Р. Вдосконалення діяльності державного казначейства: регіональний аспект // Банківська праворуч.-2000.-№2.
 15. Єфімов А.О., Сало В.І., Д'яконова І.І. Бюджет і фінансова політика України. – К.; Наукова думка .- 2000.
 16. Жибер Т.В. Державне казначейство України: становлення, проблеми, перспективи // Фінанси України.-2001.-№1.
 17. Кізима Т.О. Фінанси зарубіжних країн : навч. посіб. Тернопіль, 2018. 287 с.
 18. Корчинский В.Е., Литун М.И. Особенности казначейского обслуживания местных бюджетов. Направления совершенствования. URL. <http://fbi.cfuv.ru/wp-content/uploads/2017/09/002korchinsk.pdf>(дата звернення 30.09.2021)
 19. Коломис В. Нові аспекти в управлінні коштами державного бюджету України // Вісник НБУ. - 1999.-травень.

20. Крейнина М.Н. Финансовый менеджмент. - М.: ДИС, 1998, - 320 с.
21. Кублікова Т. Б., Курганська Е. І. Система Казначейства: управління фінансовими ресурсами : монографія. Одеса : ОНЕУ, 2015. 323 с.
22. Лютий І.О. “Державний боргіфективність використання Державного кредиту“ // Ж-л “Фінанси України“. - №9.99р.
23. Марченко Л. Ю. Реалізація державної політики у сфері казначейського обслуговування бюджетних коштів. дис... Х., 2021. 268 с.
24. Марченко Л. Ю. Ульяновченко Ю. О. Роль Державної казначейської служби України в забезпеченні дотримання вимог бюджетного законодавства розпорядниками (одержувачами) бюджетних коштів. Ефективність державного управління : зб. наук. пр. Львів. регіон. ін-ту держ. упр. Нац. акад. держ. упр. при Президентіві України. Львів : ЛРІДУ НАДУ, 2018. Вип. 2 (55) : у 2 ч. С. 195–201.
25. Мельнічука С.”Шляхи удосконалення бюджетного процесу в Україні” // Ж-л “Економічний часопис”. №4.99р.
26. Миргородська Л. О. Фінансові системи зарубіжних країн : навч. посіб. Київ : ЦУЛ, 2018. 320 с.
27. Мітюкова Р. “Державний бюджет України і бюджетна політика у 1998 році”// Ж-л «Фінанси України». - №3.98р.
28. Опалко К.С., Булах І.Б.Казначейська справа: навчальний посібник. К.:Аграрна освіта, 2019. 296с.
29. Осипчук Л.Л. Інститут казначейства як гарант фінансового забезпечення економічних реформ в Україні // Економіка. Фінанси. Право.- 2000.№12.
30. Офіційний сайт Державної казначейської служби України. URL. <https://www.treasury.gov.ua> (дата звернення 30.09.2021).
31. Павлюк К.В. Фінансові ресурси держави. – К “НІОС”. – 2000.

32. Пасічник Ю.В. Бюджетна система; Навчальний посібник. – Черкаси.; Відлуння. - 2000.- с.376.
33. Погребняк С.А.Проблеми та вдосконалення вітчизняної казначейської системи касового виконання бюджетів URL. <https://conf.ztu.edu.ua/wpcontent/uploads/2017/01/161-1.pdf>(дата звернення 30.09.2021).
34. Податкова система України // Підручник під ред. Д.є.н. Федосоїва В.М. – К.; Либідь. – 2000.
35. Положення про Державну казначейську службу України : Указ Президента України від 15 квітня 2015 р. № 215. URL. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/215-2015-%D0%BF#Text> (дата звернення 30.09.2021).
36. Про затвердження Порядку казначейського обслуговування доходів та інших надходжень державного бюджету: Наказ Міністерства фінансів України від 19 лютого 2013 р. за N 291/22823 URL. https://ips.ligazakon.net/document/view/RE22823?ed=2019_03_12(дата звернення 30.09.2021).
37. Про затвердження Порядку казначейського обслуговування доходів та інших надходжень державного бюджету: Наказ Міністерства фінансів України. URL. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0291-13#Text> (дата звернення 30.09.2021).
38. Публічні звіти Державної казначейської служби України. URL. <https://www.treasury.gov.ua/ua/dlya-gromadskosti/publicnainformaciya/publiczni-zviti>(дата звернення 30.09.2021).
39. Савастєєва О. М. Управління фінансовими ресурсами місцевих бюджетів: зростання обсягу та обмеженість рішень щодо використання. Вчені записки Таврійського національного університету імені В. І.

- Вернадського. Серія : Економіка і управління. 2020. Т. 31(70), № 1. С. 216-220.
40. Савастєєва О. М. Вектори трансформації повноважень казначейства в сучасних умовах виконання місцевих. Інфраструктура ринку. 2020. Вип. 39. С. 359-364.
41. Система державного управління Республіки Казахстан: досвід для України / уклад. Мороз В. В. ; за заг. ред. Ю. В. Ковбасюка, С. В. Загороднюка. К.: НАДУ, 2012. 52 с.
42. Стоян В.І., Русін В.М. Казначейська система виконання бюджету: навчальний посібник. Тернопіль : Астон, 2015. 372 с.
43. Суханова А. В. Основні передумови створення казначейської системи виконання бюджетів в Україні. Збірник наукових праць Університету державної фіскальної служби України. 2018. № 1. С. 221-238.
44. Сушко Н. І. Становлення Державної казначейської служби України як складової модернізації управління державними фінансами. Фінанси України. 2017. № 6. С. 56–73.
45. Федина К.М. Савінський Б. О Особливості казначейського обслуговування місцевих бюджетів. Вісник Національного університету водного господарства та природокористування. Збірник наукових праць. Економіка : Випуск № 3 (74). Ч. II. Рівне : НУВГП, 2019. С. 143 -150.
46. Фінанси. Підручник під ред. Д. Е.н. Радіонової В.М. – М. – 2000.
47. Фінанси України. Науково – теоритичний Журнал Міністерства фінансів України.
48. Чечуліна О. Державне казначейство - правовий статус та напрямки діяльності // Економіка. Фінанси. Право.-2000.-№12.
49. Шевчук В.О. Розвиток системи суб'єктів фінансового контролю // Фінанси України. -1998.-№8.

50. “Шляхи розвитку бюджетної системи України” // Ж-л ”Фінанси України”. - № 4.97р.
51. Юрій С.І., Бескид Й. М. Державний бюджет України. Навчальний посібник – Тернополь; ТАНГ, 2001.

ДОДАТКИ

Додаток А

Організаційна структура Державної Казначейської служби України

Додаток Б

Структура складених попереджень у розрізі територіальних органів

Державної казначейської служби України в розрізі 2016 -2020 рр

Органи Державної	Складені попередження
---------------------	-----------------------

казначейської служби України		2016 рік		2017 рік		2018 рік		2019 рік		2020 рік	
		Кільк ість	Сума	Кільк ість	Сума	Кільк ість	Сума	Кільк ість	Сума	Кільк ість	Су ма
1	Вінницька	616	66,96	725	1 016,03	1131	768,18	1 057	250,20	1 780	2 051,2
2	Волинська	163	61,07	238	50,16	231	150,63	241	72,98	327	95,73
3	Дніпропетровська	1660	1413,49	2893	1 296,8	2633	1 680,21	3 550	1 878,15	4 048	8 391,92
4	Донецька	1551	630,73	1630	1 173,1	2175	1 579,76	4 463	1 467,8	2 539	767,57
5	Житомирська	126	16,64	87	32,52	138	44,30	306	54,704	674	213,74
6	Закарпатська	99	33,38	79	14,69	124	233,13	464	314,46	357	182,90
7	Запорізька	302	111,36	557	212,77	743	172,49	583	225,60	3 354	362,07
8	Івано-Франківська	238	21,33	265	57,87	341	71,60	497	237,53	843	297,10
9	Київська	1487	172,83	1971	747,24	1743	1 499,43	2 070	1 498,23	2 530	1 773,50
10	Кіровоградська	195	24,11	304	52,47	370	89,60	871	70,53	1 017	95,00
11	Луганська	0	0,00	95	93,88	128	39,39	421	459,46	364	174,26
12	Львівська	339	241,41	503	371,63	674	386,10	623	631,52	920	397,20
13	Миколаївська	610	231,94	741	321,54	775	390,31	902	626,82	964	425,87
14	Одеська	780	376,78	989	422,36	1185	968,29	1 520	845,98	1 715	736,21
15	Полтавська	292	46,28	267	56,55	517	65,91	720	59,00	1 130	158,18
16	Рівненська	92	16,85	128	22,76	161	50,70	276	96,77	1 108	639,49

17	Сумська	590	51,55	481	168,29	385	697,56	391	80,36	402	735,03
18	Тернопільська	616	69,80	976	205,15	784	414,68	723	485,94	1 086	809,40
19	Харківська	712	384,79	518	386,92	419	522,10	578	520,93	611	1 107,58
20	Херсонська	127	242,65	126	140,15	242	118,30	501	323,02	632	438,28
21	Хмельницька	351	56,26	441	95,82	422	471,01	1 170	287,66	984	1 095,71
22	Черкаська	583	123,07	731	166,69	967	478,49	1 046	762,31	1 366	868,09
23	Чернівецька	74	127,12	40	181,66	99	534,70	41	172,07	73	667,50
24	Чернігівська	268	52,75	300	59,45	395	216,54	671	254,20	904	449,39
25	м. Київ	474	441,45	517	582,83	556	1 648,10	978	7 743,70	1 265	3 763,57
26	ДКСУ	30	99,86	35	773,74	57	314,6	39	280,80	78	883,20
Всього		1237 5,00	5114,48	1563 7	8 703,07	1739 5	13 606, 12	24 702	19 700,72	31 071	27 579,70